

MISSINGIUT

SULINISSAMUT TUNNGAVISSAQ

Kalaallit Nunaata nunasiaataajunnaarneranit ingerlatsinermut pissutsit pillugit qulaajaasoqarnissaanut, tamatumunngalu atatillugu Danmarkip NP nunasiaataajunnaarsitsinermut piumasqaataanik naammassinnissimanersoq suliassamik allaaserinnittoqarnissaanik Inatsisartunit akuersissutigineqartussanngorlugu aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Aallaqqaasiineq aamma siunertaq

Kalaallit Nunaata nunasiaataajunnaarnerani pissutsit tassungalu atatillugu Kunngeqarfimmut Danmarkimut tunngaviumik inatsimmik allanngortitsinermi 1953-imi ilanngunneqarneq pillugu qulaajaasoqarnissaa siunertarineqarpoq. tunngaviumik inatsisip allanngortinneqarneranut atatillugu Kalallit Nunaanni innuttaasut taasitinneqarsimanngillat, taamaattumik suliassap allaaserinerani tunngaviumik inatsimmik allannguisoqalernerani Kalaallit Nunaat pillugu qanorlu ingerlasoqarsimanersoq erseqqissumik peqqissaartumillu qulaajaaffigineqarnissaat siunertarineqartoq. Peqatigisaanillu Kalaallit Nunaat tassanilu politikerit NP-p ataani nunasiaataajunnaarsinneqarnissaq pillugu qanoq ilisimatinneqarsimanersut aamma qanoq siunnersorneqarsimanersut kiisalu ullumikkumut kingunissarisinnaasaanik paasitinneqarsimanersut qulaajarneqarnissaat pingaaruteqarlunnartoq.

Imarisaa

1946-imi danskit naalakkersuisui tunngaviumik inatsiseqalernissamut isumalioqatigiissitamik pilersitsippat, ullorlu 28. maj 1953 Danmarkimi inuttaasunik taasisitsisoqarpoq.

Suliamik allaaserinninnermi Tunngaviumik inatsimmik allannguisoqarnera pillugu Kalaallit Nunaatalu nunasiaataajunnaarneranik ingerlasimaneq pillugu innuttaasut aamma politikikkut oqallinnerit tamatumunnga ilanngullugit Landsrådi Landsrådiusimasullu pillugit Kalaallit Nunaanni qanoq ingerlariaaserineqarsimasoq pillugu qulaajaanissaq qitiutinneqassaaq.

Isumalioqatigiissitamit qulaajaasoqarsimanera 1939-imi aallartissimasoq takussutissaqarpoq, tassani Tunngaviumik inatsimmik allannguisoqarnissaanik siunnersuut siulleq saqqummiunneqarluni.

Qulaajaanermi Kalaallit Nunaanni Landsrådinut ilaasortat, Landstingimi ilaasortat, Danmarkimi folketingimi ilaasortat, Danskullu Naalakkersuisuisa oqallissimaneri aamma allaffissornikkut/aqutsinermi allattukkat, allagaatit, aalajangernerit allalluunniit Kalaallit Nunaata nunasiaataajunnaarluni danskit naalagaaffianut ilanngunnissaanut attuumassutillit ilanngunneqassapput. Allagaateqarfiit assigiinngitsut, matumani Nunatta Allagaateqarfia Danmarkimilu Naalagaaffiup Allagaateqarfia (Rigsarkiv) najoqqutassanik misissuiiffigineqassapput. Taamatuttaaq, Kalaallit Nunaanni tunngaviumik

inatsimmik allannguisoqalernerani innuttaasut peqataatinneqarsimanersut, inuttaasut akornanni oqallittoqarsimanersaq aamma innuttaasunik ataatsimiitsitsisoqarsimanersaq assigisaanilluunniit pisoqartarsimanersaq pillugit misissuisoqassaaq.

Naalagaaffimmut ilanngunneqarnermi kikkut tamarmik oqartussaaqataalernerannut tunngavissat naammassineqarnissaat eqqarsaatigineqarsimanersaq ilanngutissallugit naapertuulluarpog. Inuiaqatigiit kalaallit sinniisuisa paasissutissat suut pisimavaat aamma pisut ingerlanerani qanoq siunnersorneqarsimappat?

Suliaqarnerup ingerlanerani pingaaruteqarluinnarpoq kalaallit isiginnittarnerata tunngavigineqarnissaa, aamma tamatumunnga kalaallit pisinnaatitaaffiisa ilisimaneqarluinnarnissaat.

Aaqqissuunneqarnera

Qulaajaaneq kalaallit ilisimatusarfianit ingerlanneqassaaq.

Naggasiineq

Qulaajaanermik suliamik allaaserinninnerup akuersissutigineqareerneranit qaammatit 18-24-it qaangiunnerani Naalakkersuisunut tunniunneqarnissaa anguniarneqarpoq. Taamaalillugu qaammatit pingasut ingerlanerani qulaajaanermi aqutsisussamik atorfinitsitsisooqassaaq aamma qulaajaanermi pilersaarummik suliaqartoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq kiisalu qulaajaanerup qaammatini 15-21-ni suliarineqarnissaa pilersaarutigineqarluni.

Aningaasaqarneq

Qulaajaaneq Aningaasanut inatsimmi konto pingaarnermik pilersitsineq atorlugu aningaasalersorneqassaaq.

Aqutsisumik atorfinitsitsinissamut kiisalu ikiortissat amerlassusaat, allagaatinik misissuinissamut atatillugu angalanerit aamma ikiortissanut aningaasartuutissat ataatsimut ima naleqassangatinneqarput:

Katillugit: 4,5 mio. DKK qaammatinut 18-nut, 6 mio. DKK qaammatit 24-nut.